

Allmänna bidrag till kommuner

25

Förslag till statsbudget för 2009

Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Allmänna bidrag till kommuner	7
2.1	Omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling	7
2.3	Mål	8
2.4	Resultatredovisning	8
2.5	Revisionens iakttagelser.....	11
2.6	Politikens inriktning	12
2.7	Budgetförslag	15
2.7.1	1:1 Kommunalekonomisk utjämning	15
2.7.2	1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	19
2.7.3	1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området.....	19

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	5
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	7
2.2 Härledning av ramnivån 2009–2011 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	8
2.3 Kommunsektorns skatteunderlag 2007–2011	14
2.4 Kommunsektorns finanser 2007–2011	14
2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	15
2.6 Tillskott, ekonomiska regleringar mm, anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (anslagsförändring jämfört med 2008)	17
2.7 Specificering av anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	18
2.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	19
2.9 Anslagsutveckling för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	19
2.10 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	19
2.11 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	19
2.12 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	20

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner det mål för utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner som regeringen föreslår samt att nuvarande mål för politikområdet Allmänna bidrag till kommuner upphör att gälla (avsnitt 2.3),
2. för budgetåret 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	ramanslag	64 771 941
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	ramanslag	2 259 064
1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	ramanslag	8 050
Summa		67 039 055

2 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar tre anslag samt ett äldreanslag.

Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* redovisas flera olika bidrag och avgifter (se avsnitt 2.7.1).

Inom utgiftsområdet ingår också anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*. Med LSS-kostnader avses kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (1993:389) om assistansersättning. Det statliga utjämnings-

bidraget för LSS-kostnader finansieras med en utjämningsavgift för kommuner (inkomsttitel 7121 *Utjämningsavgifter för LSS-kostnader*), se avsnitt 2.7.2.

Inom utgiftsområdet ingår även anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området* (se avsnitt 2.7.3.) samt äldreanslaget 48:2 (2006) *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* (se avsnitt 2.4).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Milljoner kronor

	Utfall 2007	Budget 2008 ¹	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	70 813	62 498	62 498	64 772	65 043	65 263
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 138	2 259	2 259	2 259	2 259	2 259
1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	8	8	8	8	4	4
2006 25 48:02 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting	16		5	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	72 975	64 765	64 771	67 039	67 306	67 526

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

År 2009 höjs ramen för utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner med 2 520 miljoner kronor i förhållande till nivån 2008. Höjningen sker i huvudsak till följd av ekonomiska regleringar som görs i syfte att neutralisera effekterna av vissa statliga beslut som påverkar kommunsektorns kostnader och intäkter. Ramen beräknas av samma anledning att höjas med 2 786 miljoner kronor 2010 och 3 006 miljoner kronor 2011 i förhållande till 2008 års nivå (se avsnitt 2.7).

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2009–2011
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner**

Miljoner kronor			
	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	64 520	64 520	64 520
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	2 520	2 786	3 006
Övrigt			
Ny ramnivå	67 039	67 306	67 526

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

2.3 Mål

Regeringens förslag: Målet för politikområdet Allmänna bidrag till kommuner upphävs och ersätts av följande mål för utgiftsområdet.

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet.

Skälen för regeringens förslag: Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100, avsnitt 4.4.4) och som närmare utvecklas i denna proposition (Förslag till statsbudget, finansplan m.m., avsnitt 10.4.1) utgår den enhetliga verksamhetsstrukturen. Det innebär att utgiftsområden inte kommer att indelas i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden. Mot denna bakgrund bör målet för politikområdet Allmänna bidrag till kommuner upphävas. Det nuvarande målet för politikområdet är att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för kommuner och landsting att uppnå de nationella målen inom olika verksamheter. I stället bör ett

nytt mål införas för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Det föreslagna målet har formulerats mot bakgrund av att den kommunala sektorn utgör en betydande del av den svenska ekonomin och ansvarar för merparten av de skattefinansierade tjänster som produceras. Det är i huvudsak uppgifter som kommuner och landsting har ålagts i lag. Kraven på de kommunala verksamheterna kommer att öka framöver. De effektiviseringsmöjligheter och därmed tillfällen till att höja kvaliteten som finns bör därför så långt som möjligt tas till vara för att målen för de olika verksamheterna ska kunna uppnås. Den kommunala självstyrelsen innebär samtidigt att det direkta ansvaret ligger på de enskilda kommunerna och landstingen. Det är därför av stor vikt att kommuner och landsting ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget och systemet för kommunalekonomisk utjämning utgör ett instrument för att åstadkomma detta.

2.4 Resultatredovisning

Regeringen överlämnade våren 2008 skrivelsen Utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2007/08:102) till riksdagen. I skrivelsen redovisas översiktligt hur ekonomin och verksamheterna i kommuner och landsting har utvecklats de senaste åren. Nedan ges en sammanfattning av skrivelsen. I vissa delar har uppdateringar gjorts i förhållande till skrivelsen. Redovisningen ska ses i förhållande till nu gällande mål för politikområdet Allmänna bidrag till kommuner.

Kommunsektorns ekonomi

Resultatet före extraordinära poster för kommunsektorn 2007 uppgick till 14,1 miljarder kronor. Kommunernas resultat före extraordinära poster var 10,1 miljarder kronor och landstingens 4,0 miljarder kronor. Kommunsektorn har sedan 2005 som helhet uppvisat resultat som torde motsvara vad många kommuner och landsting bedömer vara förenligt med kommunallagens (1991:900) krav på god ekonomisk hushållning.

Av kommunerna och landstingen redovisade 90 procent positiva resultat före extraordinära poster 2007. Jämfört med 2006 är detta en viss försämring för kommunerna (97 procent av kommunerna redovisade då positiva resultat) men oförändrat för landstingen.

Kommungruppen förortskommuner redovisade i genomsnitt de högsta resultaten per invånare av alla kommuner 2007, medan kommungruppen glesbygdskommuner redovisade de lägsta. Under perioden 2003–2007 uppvisade förortskommuner högst resultat medan kommungruppen övriga kommuner med mindre än 12 500 invånare uppvisade lägst resultat. Jönköpings läns landsting uppvisade det högsta resultatet per invånare 2007 bland landstingen medan Västerbottens läns landsting uppvisade det lägsta resultatet.

Skatteintäkterna för kommunsektorn ökade i genomsnitt med 4,5 procent mellan 2006 och 2007. Jämfört med 2006 avtog ökningstakten av skatteintäkterna. Under perioden 2003–2007 var ökningstakten i genomsnitt 4,7 procent per år.

Kommunsektorns nettokostnader ökade i genomsnitt med 5,3 procent 2007. Ökningstakten har avtagit jämfört med 2006. Under 2003–2007 var ökningstakten 5,2 procent per år.

Kommunernas genomsnittliga soliditet uppgick 2007 till 53 procent. Under perioden 2003–2007 har soliditeten legat på denna nivå. Landstingens genomsnittliga soliditet uppgick 2007 till 26 procent och har därmed ökat med drygt 1,5 procentenhet under perioden 2003–2007.

Den sammanställda redovisningen för kommunerna, dvs. inklusive kommunala bolag m.m., visade ett överskott före extraordinära poster på 21,8 miljarder kronor 2007, vilket var 5,5 miljarder kronor högre än 2006. Den sammanställda redovisningen för landstingen visade ett överskott före extraordinära poster på totalt 1,3 miljarder kronor 2007, vilket var 2,3 miljarder kronor högre än 2006.

Antal sysselsatta i kommunsektorn

Antalet sysselsatta i den kommunala sektorn ökade 2007 med 0,7 procent (7 400 personer) och uppgick till 1 115 700 personer. Det motsvarar ca 25 procent av det totala antalet sysselsatta på arbetsmarknaden.

Av anställningarna i kommuner och landsting stod kvinnor för drygt 79 procent. Den kvinnliga dominansen var störst i förskolan (94 procent). Av kommunalt anställda män hade omkring 85 procent en avtalad tjänsteomfattning om heltid, jämfört med 64 procent av kvinnor.

Hälso- och sjukvård

Det finns stora variationer mellan olika landsting när det gäller effektivitet och kvalitet inom hälso- och sjukvården enligt de rapporter om öppna jämförelser som gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting. Stora skillnader finns bl.a. när det gäller väntetider. Väntetiderna för behandling har generellt sett minskat något under 2007 medan väntetiderna för besök i stället har ökat något. Variationerna mellan landstingen är också förhållandevis stora när det gäller användningen av kostnadseffektiva behandlingsval.

Beträffande patienternas uppfattning om olika delar av vården finns det flera områden där utvecklingen på nationell nivå går i positiv riktning. Det handlar bl.a. om det övergripande betyget på vården, telefonframkomligheten inom primärvården och information om den egna sjukdomen. Regionala skillnader kvarstår dock för alla dessa områden och i vissa fall ser man tydliga skillnader även inom de enskilda landstingen.

Äldreomsorg

Det totala antalet personer som fick insatser i form av hemtjänst eller särskilt boende var relativt konstant 2002–2006. Uppdelat på hemtjänst och särskilt boende var dock förändringarna större. Antalet personer med hemtjänst ökade med 11 procent medan antalet personer i särskilt boende minskade med 17 procent.

I många kommuner förekom tendenser till överbeläggning i korttidsvården under 2007. Boende- och vistelsetiderna ökade, vilket antas bero på det minskade antalet platser i särskilt boende.

Boendestandarden i särskilt boende fortsatte att förbättras. Antalet kommuner med flerbäddsrums i särskilt boende har minskat från 148 kommuner 2003 till 66 kommuner 2007.

Insatser för personer med funktionsnedsättning

Antalet personer som omfattas av en eller flera insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS), exklusive insatsen råd och stöd, har ökat med 15 procent under den senaste femårsperioden. Totalt redovisade 224 kommuner ej verkställda beslut enligt LSS, en minskning med 15 kommuner sedan 2004.

Individ- och familjeomsorg

Enligt Socialstyrelsen har den kunskapsbaserade socialtjänsten, inom individ- och familjeomsorgen (IFO) med arbetssätt som grundar sig på vetenskapligt och evidensbaserat underlag, fått allt mer fäste. Standardiserade bedömningsinstrument och metoder utvecklas och intresset för att arbeta på det här sättet är stort inom bl.a. barn- och ungdomsvården samt missbruksvården. Verksamheterna inom IFO fortsätter också att utvecklas mot allt mer öppenvård, tidiga insatser och målgruppsanpassade verksamheter.

IFO har fått nya uppgifter och målgrupper, t.ex. ensamkommande asylsökande barn. Tidigare hade Migrationsverket ansvaret för boendet för barnen, men detta är nu överfört på kommunerna. Nya uppgifter har tillkommit också inom missbruksvården liksom arbetsmarknadsåtgärder för arbetslösa som numera också omfattas av IFO.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamheten är enligt Statens skolverk i stort sett fullt utbyggd och de flesta föräldrar är nöjda med barnens omsorgsform. Alla kommuner lever dock inte upp till lagstiftningens krav att erbjuda plats inom tre till fyra månader.

Ungefär 20 000 fler barn gick i förskolan 2007 jämfört med året innan. En stor del av ökningen kan förklaras av att antalet barn i förskoleåldern har ökat med nästan 30 000 sedan 2005. Sammanlagt var 417 000 barn inskrivna i förskolan 2007.

Under de senaste åren har gruppstorlekarna i förskolan i genomsnitt minskat, men utvecklingen avstannade 2007. Gruppstorlekarna i

fritidshemmen fortsatte emellertid att öka även under 2007.

Grundskola

Under 2007 presenterades två internationella undersökningar: PISA och PIRLS. Sammanfattningsvis visar PISA-resultaten att svenska femtonåringar i naturvetenskap och matematik uppnår ett resultat som motsvarar genomsnittet i OECD-länderna, medan de i läsförståelse presterar över medelvärdet i OECD.

Sedan 2003 finns det inga signifikanta förändringar i de svenska medelresultaten, däremot har den relativa positionen för de svenska elevresultaten försämrats något sedan den föregående undersökningen. Elever i något fler länder än tidigare presterar på en högre nivå än de svenska.

Det bör också noteras att en annan internationellt jämförande studie 2003, TIMSS, avseende elever i årskurs 8 i grundskolan, visade på en tydlig tillbakagång i matematik och naturvetenskap i jämförelse med en liknande mätning 1995.

I PIRLS når de svenska eleverna ett resultat som ligger betydligt högre än det internationella genomsnittet, men en tillbakagång har skett mellan 2001 och 2006.

Gymnasieskola

Av de elever som fick slutbetyg läsåret 2006/07, uppnådde 88,9 procent grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier, vilket är något lägre andel jämfört med föregående år. För kvinnor var andelen 91,3 procent och för män var andelen 86,4 procent. Av nybörjar-eleverna i årskurs 1 i gymnasieskolan hösten 2004 fick 68,4 procent slutbetyg inom tre år (inklusive elever på individuella program).

Resultatet från skolverket avseende gymnasieskolan läsåren 2003/04–2005/06 visar att skillnaderna i betygsresultat mellan kommuner och skolor är alltför stor sett ur ett likvärdighetsperspektiv. En av orsakerna till att kunskapsresultaten inte är tillfredsställande är enligt Skolverket att elever i behov av särskilt stöd inte får den hjälp de är berättigade till.

Vuxenutbildning

Betygsresultaten inom gymnasial vuxenutbildning har försämrats under de senaste fem åren enligt Skolverket. Tänkbara orsaker till detta kan vara att studerandegrupperna inom kommunal vuxenutbildning har förändrats. Platserna inom vuxenutbildningen riktas i dag i första hand till de elever som är i störst behov av utbildning. Studerande som vill läsa om kurser inom gymnasial vuxenutbildning för att höja sitt meritvärde bereds därför inte plats i samma utsträckning som tidigare.

Vissa övriga insatser i kommunerna

Utöver vad som ovan redovisas från skivelsen om utvecklingen inom den kommunala sektorn har under 2008 en del av anslagssparandet på äldreanslaget 48:2 (2006) *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* utbetalats till följd av en överenskommelse mellan regeringen och Mariestads, Töreboda och Gullspångs kommuner. Dessa kommuner beviljades 2006 ett bidrag på 1,5 miljoner kronor för att belysa vilka effekter samverkan eller en sammanläggning av kommunerna skulle ge (dnr Fi2006/3254). En slutrapportering har skett och den sista delen av bidraget utbetalades i juni 2008.

Under slutet av 2007 tillsattes en särskild utredare för att se över statistikinsamlingen avseende kommunal ekonomi och verksamhet (dir. 2007:146). Utredningen finansieras med medel från samma äldreanslag, dock högst 4,8 miljoner kronor.

Ytterligare 1,2 miljoner kronor från äldreanslaget har under 2008 utbetalats till ett nationellt jämförelseprojekt som pågår 2007–2009 (dnr Fi2006/255).

Från samma äldreanslag har 174 500 kronor utbetalats under 2008 för utvärdering av Rådet för främjande av kommunala analyser (dnr Fi2008/1833).

2.5 Revisionens iakttagelser

I juni 2007 överlämnade Riksrevisionen rapporten Regeringens uppföljning av kommunernas ekonomi (RiR 2007:16) till

regeringen. Redovisningen av kommunernas ekonomiska ställning i de årliga skrivelserna om utvecklingen inom den kommunala sektorn, budgetpropositionerna och de ekonomiska vårpropositionerna är enligt Riksrevisionen alltför snäv och det saknas information om kommunernas beredskap inför framtiden. Riksrevisionen säger sig även ha funnit brister i uppföljningen av hur kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning efterlevs och otvetygheter i regeringens bedömning av kommunernas ekonomi.

Regeringen kommer att fortsätta att utveckla analysen och bevakningen av utvecklingen i den kommunala sektorn. Regeringen vill samtidigt betona det ansvar som ligger på varje kommun och landsting att säkerställa att de bedriver sin verksamhet i enlighet med målen för respektive verksamhet och uppfyller kommunallagens krav på balanserad budget och god ekonomisk hushållning. I detta sammanhang kan även nämnas att regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till åtgärder som syftar till att statistiken om den kommunala sektorn bättre ska kunna användas som underlag för uppföljning, styrning och utveckling av verksamheten och ekonomin både på lokal och nationell nivå (dir. 2007:146). Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2009.

I årets skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2007/08:102) har redovisningen av den ekonomiska ställningen och spridningen mellan kommungrupper och landsting utvecklats.

Enligt Riksrevisionen låter sig en redovisning av kommunernas beredskap inför framtiden inte göras lika enkelt som en uppföljning av den ekonomiska ställningen, utan bör snarare göras i form av en utredning. I den senaste långtidsutredningen (SOU 2004:19) stod välfärdstjänsterna, och möjligheterna att finansiera dem i framtiden, i fokus. Långtidsutredningen 2008 kommer att återkomma till denna fråga.

Statistiska centralbyrån börjar hämta in uppgifter om både kommunernas och landstingens balanskravsresultat fr.o.m. räkenskapsåret 2008. I propositionen God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting (prop. 2003/04:105, s. 21) framförde regeringen att den avsåg att följa utvecklingen av hur kommuner och landsting tillämpar bestämmelserna om att det krävs synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat och det nya kravet på åtgärds-

planer, samt vid en lämplig tidpunkt initiera en uppföljning av bestämmelserna. Regeringens avsikt är att ett sådant arbete ska påbörjas under 2008.

Regeringen följer löpande den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn på aggregerad nivå. Detta görs genom uppföljning dels av hur lagens minimikrav – det s.k. balanskravet – efterlevs, dels av hur kommuner och landsting lever upp till vad som kan anses vara god ekonomisk hushållning. Ett bland kommuner och landsting vanligt förekommande mål för god ekonomisk hushållning är att resultatet ska uppgå till 2 procent av skatteintäkterna och de generella statsbidragen. Regeringen brukar genom en approximativ beräkning också använda detta som ett jämförelsemått vid den aggregerade uppföljningen. Det är emellertid de av kommunerna och landstingen fastställda målen som utgör grunden för bedömningen av varje enskild kommuns och landstings ekonomi. Det är de kommunala revisorerna samt kommunernas och landstingens fullmäktige som ska bedöma om kommunallagens krav på balanserad budget och god ekonomisk hushållning är uppfyllt.

2.6 Politikens inriktning

Ökad sysselsättning och effektivare resursutnyttjande

Den ekonomiska situationen för kommunsektorn som helhet har förbättrats avsevärt under de senaste åren. Under 2005–2007 har kommunerna och landstingen sammantaget redovisat ett resultat före extraordinära poster på mellan 13 och 15 miljarder kronor årligen. De kommunala konsumtionsutgifterna har under samma period i fasta priser ökat med omkring 1,5 procent per år, vilket är mer än vad som beräknas behövas för att möta effekterna av de demografiska förändringarna. Det har därmed varit möjligt att höja ambitionsnivån i de kommunala verksamheterna.

En viktig förklaring till den gynnsamma situationen är att fler personer har arbete. Ett ökat antal arbetade timmar i näringslivet kommer kommuner och landsting till godo genom att skatteunderlaget därmed växer. Till bilden hör att en del av sysselsättningsupp-

gången är ett resultat av regeringens sysselsättningspolitiska reformer och utgör en varaktig förstärkning av det kommunala skatteunderlaget.

I denna budgetproposition lämnar regeringen ytterligare förslag i syfte att skapa bättre långsiktiga villkor för tillväxt och sysselsättning. Bland annat föreslås att arbetsgivaravgiften sänks med 1 procentenhet för alla arbetsgivare. För kommunsektorn motsvarar det en årlig kostnadsminskning med ca 3 miljarder kronor. Genom att sänka arbetsgivaravgiften skapas även förutsättningar för en högre varaktig sysselsättning, vilket ger utrymme för kommuner och landsting att erbjuda bättre kommunal service och ett lägre skatteuttag än vad som annars varit fallet.

Även med bättre förutsättningar för den kommunala verksamheten är expansionsutrymmet begränsat. En bidragande orsak till detta är att produktivitetens utvecklingen inom den offentliga sektorn beräknas vara lägre än i näringslivet. Att produktiviteten inom tjänsteproducerande branscher är lägre än i branscher som producerar varor är rimligt. Det torde dock vara möjligt att höja produktiviteten i den skattefinansierade tjänsteproduktionen som kommuner och landsting till stor del ansvarar för.

Det bör samtidigt framhållas att kommunerna och landstingen redan arbetar med att effektivisera resursutnyttjandet. Ett sätt att åstadkomma effektiviseringar är att stimulera jämförelser mellan kommuner och mellan landsting. Regeringen har träffat en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om ett nationellt jämförelseprojekt som pågår under 2007–2009. Ett annat exempel är Socialstyrelsens uppdrag att utveckla ett nationellt system för öppna jämförelser inom vården och omsorgen om äldre. I uppdraget ingår bl.a. att utveckla nationella indikatorer på kvalitet och effektivitet ur medborgarnas och brukarnas perspektiv.

Även effektivisering genom fortsatt utvecklingsarbete inom e-förvaltning är viktigt. Regeringen anser det vara av största vikt att kommuner och landsting uppträder samlat och så långt möjligt även tillsammans med staten tillhandahåller gemensamma e-tjänster som förenklar för medborgare, företag och andra aktörer.

Regeringens strävan att öka medborgarnas frihet att välja utförare innebär inte bara ökat inflytande för den enskilde, utan även konkurrens mellan olika utförare. Detta har i sin tur en stor potential att bidra till utveckling av kvaliteten och effektiviteten i de kommunala verksamheterna. Ett annat exempel på ökad valfrihet är införandet av vårdnadsbidraget, som innebär att de kommuner som önskar kan ge föräldrar möjlighet att vara hemma och vårda sina barn då barnet är mellan 1 och 3 år.

Även om de kommunala verksamheterna i huvudsak fungerar väl finns det områden inom vilka extra satsningar kan behöva göras. Regeringen föreslår i denna proposition bl.a. följande:

- För att stimulera landstingen till att ge sjukskrivningsfrågorna högre prioritet i hälso- och sjukvården och utveckla sjukskrivningsprocessen, införde staten för 2006–2008 ekonomiska incitament genom den s.k. sjukvårdsmiljarden. Regeringen anser att det är angeläget med ekonomiska incitament som stimulerar hälso- och sjukvården att aktivt medverka till att utveckla sjukskrivningsprocessen. Mot den bakgrunden beräknar regeringen att 1 miljard kronor fr.o.m. 2010 årligen avsätts inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. På kort sikt avser medlen att möjliggöra en förlängning av nuvarande modell. På längre sikt är målsättningen att utveckla en långsiktigt hållbar modell där hälso- och sjukvården tar medansvar för utvecklingen av ohälsokostnaderna.
- Riksdagen har beslutat att avsätta 500 miljoner kronor per år 2007 och 2008 och 250 miljoner kronor fr.o.m. 2009 för att stödja huvudmännen i deras arbete med att förbättra vård och stöd till personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning. Genom de påbörjade satsningarna har ett viktigt utvecklingsarbete inletts. Det är viktigt att detta arbete fortsätter och intensifieras. Beredningen av betänkandet, Ambition och ansvar – Nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska sjukdomar och funktionshinder (SOU 2006:100), har pågått under året och regeringen föreslår nu mot bakgrund av utredningens analys och förslag att ytterligare 650 miljoner kronor, dvs. sammantaget 900 miljoner kronor per år, avsätts 2009–2011 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för bidrag till psykiatri. Av dessa medel kommer merparten att gå till kommuner och landsting.
- Den nuvarande modellen för tillgänglighetssatsningar inom vården har inte givit avsedd effekt. Regeringen avser därför att avsätta medel för en prestationsbaserad ersättningsmodell för landstingens uppfyllande av vårdgarantin. Regeringen avser att hösten 2008 inleda förhandlingar om ett avtal med Sveriges Kommuner och Landsting för att reglera de kriterier som landstingen ska uppfylla för att statlig ersättning ska utbetalas. Från och med 2010 beräknas därför inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 1 miljard kronor per år avsättas för detta ändamål.
- För att stärka det pedagogiska uppdraget inom förskolan avsätts under 2009–2011 200 miljoner kronor årligen inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.
- För att komma till rätta med bristen på utbildad arbetskraft satsar regeringen på att skapa fler platser på yrkesutbildningar inom gymnasial vuxenutbildning. De finansiella satsningarna till kommunerna inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning är fördelade på tre år. År 2009 föreslås 124 miljoner kronor och åren 2010 och 2011 beräknas 250 respektive 376 miljoner kronor avsättas.
- För att ge lärarna möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper avsätts inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning drygt 1 miljard kronor för kvalificerad fortbildning under 2007 och 2008. Fortbildningen är inriktad mot ämnesteorier och ämnesdidaktik. Målgruppen är behöriga lärare som har anställning hos en skolhuvudman. Regeringen aviserar en förlängning av satsningen och beräknar för detta 1 miljard kronor per år 2010 och 2011. Utöver detta föreslås respektive beräknas anslaget ökas med 150 miljoner kronor per år 2009 och 2010, vilket tillsammans motsvarar det

belopp om 300 miljoner kronor som ej nyttjades i inledningsskedet av denna satsning.

Därutöver föreslås även andra satsningar inom olika kommunala verksamheter. Totalt innebär regeringens förslag att kommunsektorn ges ett ökat utrymme motsvarande 4 miljarder kronor 2009, omkring 6,3 miljarder kronor 2010 och ca 7,4 miljarder kronor 2011 i form av sänkning av arbetsgivaravgiften och särskilda satsningar. Därtill kommer att den kommunala fastighetsavgiften beräknas öka med 1,7 miljarder kronor mellan 2008 och 2009. Mellan 2009 och 2010 ökar fastighetsavgiften ytterligare med drygt 400 miljoner kronor samt ca 170 miljoner kronor mellan 2010 och 2011.

Kommunsektorns finansiella utveckling till och med 2011

Den redovisning av kommunsektorns finansiella utveckling t.o.m. 2011 som ges i denna proposition (Förslag till statsbudget, finansplanen m.m., avsnitt 8.2.5) återges nedan. Beräkningarna baseras på nedan redovisade skatteunderlagsprognos (tabell 2.3).

Tabell 2.3 Kommunsektorns skatteunderlag 2007–2011

Procentuell förändring

	2007	2008	2009	2010	2011
Aktuell beräkning	5,6	6,0	4,0	3,7	4,6
VP 2008	5,3	5,8	4,2	4,5	4,7
BP 2008	5,5	6,1	5,3	4,5	
Aktuell beräkning, ackumulerad	5,6	11,9	16,4	20,6	26,2
VP 2008	5,3	11,4	16,0	21,2	26,9
BP 2008	5,5	11,9	17,8	23,1	

Den kommunala sektorns finansiella sparande uppgick till 9 miljarder kronor 2007 medan det ekonomiska resultatet före extraordinära poster uppgick till 14,1 miljarder kronor, se tabell 2.4.

Sysselsättningsstillväxten dämpas i år men eftersom lönerna ökar mer än förra året stärks skatteunderlaget ytterligare. Den genomsnittliga kommunalskatten 2008 har sänkts med 11 öre, vilket reducerar skatteinkomsterna med ca 1,5 miljarder kronor. Statsbidragen har reducerats med 13 miljarder kronor till följd av regleringarna avseende den kommunala fastighetsavgiften och sänkt avdragsrätt för

pensionssparande, som innebär att skatteintäkterna ökar i motsvarande grad. Justerat för regleringar har de generella bidragen höjts med 5 miljarder kronor 2008. Därtill ökar riktade bidrag till verksamheter som flyktingmottagning och äldreomsorg.

Sammantaget ökar inkomsterna av skatter och statsbidrag något mer än utgifterna och det finansiella sparandet ökar något medan resultatet före extraordinära poster minskar.

År 2009 avtar inkomstillväxten medan konsumtionsutgifterna beräknas öka mer än 2008. Det finansiella sparandet och resultatet före extraordinära poster försvagas, trots en relativt återhållsam ökning av den kommunala konsumtionen.

Under 2010 och 2011 ökar inkomsterna och utgifterna i samma takt och det finansiella sparandet och resultatet före extraordinära poster antas i stort sett vara oförändrat.

Tabell 2.4 Kommunsektorns finanser 2007–2011

Miljarder kronor

	2007	2008	2009	2010	2011
Inkomster	701	736	764	788	815
<i>Procent av BNP</i>	<i>22,8</i>	<i>23,0</i>	<i>23,1</i>	<i>22,8</i>	<i>22,4</i>
Skatter och statsbidrag	641	673	698	721	746
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,9</i>	<i>21,1</i>	<i>21,1</i>	<i>20,8</i>	<i>20,5</i>
Övriga inkomster	60	63	66	67	69
Utgifter	692	725	761	786	813
<i>Procent av BNP</i>	<i>22,5</i>	<i>22,7</i>	<i>23,0</i>	<i>22,7</i>	<i>22,3</i>
Konsumtion	584	611	643	662	685
Övriga utgifter	108	115	118	123	127
Finansiellt sparande	9	10	3	2	2
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
Resultat före extraordinära poster	14	12	4	4	3

Anm.: Statsbidragen redovisas inklusive kompensation för ingående mervärdesskatt på den kommunala sektorns inköp av varor och tjänster.

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Enligt kommunernas och landstingens egna prognoser, baserade på första tertialet 2008, beräknas resultatet före extraordinära poster för helåret till totalt 6,2 miljarder kronor. Kommunerna beräknar att resultatet före extraordinära poster uppgår till 4,3 miljarder kronor 2008. Landstingens resultat före extraordinära poster beräknas till 1,9 miljarder kronor. Motsvarande prognoser från tidigare år har visat att resultatet har underskattats.

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 2.5 Anslagsutveckling för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

2007	Utfall	70 813 211	Anslags- sparande	-2
2008	Anslag	62 497 991	Utgifts- prognos	62 497 991
2009	Förslag	64 771 941		
2010	Beräknat	65 042 536		
2011	Beräknat	65 262 536		

Anslagets ändamål och utjämningsystemets syfte är att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet. Anslaget används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

I tabell 2.6 redovisas de förändringar som påverkar ramen för respektive anslagspost i förhållande till nivån 2008.

Inom ramen för anslaget redovisas de bidrag och avgifter som omfattas av lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning (se tabell 2.7). Anslaget är uppdelat på två anslagsposter, en avseende bidrag till och avgifter från kommuner samt en avseende bidrag till och avgifter från landsting. De avgifter som betalas av kommuner och landsting till staten redovisas som inkomster under anslaget, som därmed är nettoberäknat. De bidrag som betalas ut från anslaget uppgår 2008 till 74 804 miljoner kronor och avgifterna till 12 306 miljoner kronor, vilket ger ett nettobelopp om 62 498 miljoner kronor.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Den 1 juli 2008 trädde vissa ändringar i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i kraft. Dessa ändringar har gjorts i syfte att stärka rättssäkerheten för personer som beviljats insatser enligt LSS och innebär en rapporteringsskyldighet för kommunerna av ej verkställda gynnande beslut (prop. 2007/08:43, bet. 2007/08:SoU8, rskr. 2007/08:134). Merkostnaden för kommunerna beräknas uppgå till 15 miljoner kronor per år. År 2009 kompenseras kommunerna via anslaget

med 22,5 miljoner kronor, varav 7,5 miljoner kronor avser kostnader under andra halvåret 2008.

Grundskoleförordningen (1994:1194) och gymnasieförordningen (1992:394) har ändrats avseende modersmålsundervisning i finska och jiddisch. Genom ändringarna jämsställs samtliga nationella minoritetsspråk i Sverige. Förordningsändringarna trädde i kraft den 1 juli 2008. Merkostnaderna för kommunerna beräknas bli 16 miljoner kronor per år. År 2009 föreslås anslaget ökas med 24 miljoner kronor, varav 8 miljoner kronor avser kompensation för ökade kostnader under andra halvåret 2008.

Anslaget föreslås ökas med 135 miljoner kronor 2009 till följd av att regeringen avser att föreslå en barnomsorgspong fr.o.m. den 1 juli 2009. Från och med 2010 beräknas anslaget ökas med 220 miljoner kronor per år.

Anslaget beräknas ökas med 220 miljoner kronor 2010 till följd av att regeringen avser att föreslå allmän förskola för treåringar fr.o.m. den 1 juli 2010. Från och med 2011 beräknas anslaget ökas med 440 miljoner kronor per år.

En höjning av förbehållsbeloppet enligt 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) kommer att medföra ett bortfall av avgiftsintäkter för kommunerna. Förslaget om ett förhöjt grundavdrag innebär samtidigt att kommunernas avgiftsbas ökar, vilket ger en sammantagen avgiftsminskning om ca 100 miljoner kronor. Anslaget föreslås därför ökas med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Regeringen avser att införa nationella prov i årskurs 3 samt göra frivilliga ämnesprov i årskurs 5 obligatoriska. Kommunerna kompenseras med sammantaget 56 miljoner kronor för genomförandet av den obligatoriska provomgången, vilket även omfattar nationella prov i ämnena biologi, kemi och fysik.

Den 1 januari 2009 utvidgas det nationella vaccinationsprogrammet för barn, efter beslut av Socialstyrelsen, till att omfatta även vaccination mot pneumokocker vid 3, 5 och 12 månaders ålder. Landstingen kompenseras för ökande kostnader och anslaget föreslås 2009 och beräknas för 2010 och 2011 öka med 150 miljoner kronor per år, varefter beloppet beräknas minska till 120 miljoner kronor fr.o.m. 2012.

Regeringen avser att under 2009 återkomma till riksdagen med förslag om en tillsynsreform inom det sociala området. Regeringen kommer

bl.a. att föreslå att staten övertar ansvaret för den löpande tillsynen av enskild verksamhet som bedrivs enligt socialtjänstlagen och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) från kommunerna. Det innebär minskade kostnader för kommunerna. Någon reglering av anslaget föreslås inte nu, utan regeringen återkommer i denna fråga i budgetpropositionen för 2010.

Reglering av underskott i LSS-utjämningen

Enligt lagarna om utjämningsavgift¹ respektive utjämningsbidrag² för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade tillämpas införande-regler under åren 2004–2008. Finansiering sker genom att de kommuner som är berättigade till bidrag får avstå en del av bidraget till förmån för de kommuner som får en reducerad avgift. Till följd av detta kommer summan av bidragen för utjämningen att överstiga summan av avgifterna. Regleringen av mellanskillnaden sker genom en motsvarande minskning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. Regleringen görs med ett års eftersläpning.

År 2007 var de sammanlagda bidragen 65,1 miljoner kronor högre än de sammanlagda avgifterna vilket har reglerats genom en tillfällig minskning av anslaget 2008 med motsvarande belopp. År 2009 återställs den reglering som engångsvis gjordes 2008.

År 2008 beräknas bidragen överstiga avgifterna med 31,1 miljoner kronor och därför minskas anslaget 2009 med 31,1 miljoner kronor.

Övriga ekonomiska regleringar

Övriga ekonomiska regleringar avser bl.a. neutraliseringar av effekter av statliga beslut som påverkar det kommunala skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna för kommuner respektive landsting.

Till följd av särskilt förhöjt grundavdrag för de sämst ställda pensionärerna ökas anslaget med 1 950 miljoner kronor.

Nya regler för reseavdrag införs vilket medför att anslaget minskas med 287 miljoner kronor.

Riksdagen har godkänt ett avtal mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Avtalet innehåller bestämmelser om det system för utjämning som Sverige och Danmark ska tillämpa beträffande skatt som tas ut av skattskyldiga som pendlar över Öresund. Det utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör, i det fall ett nettobelopp ska betalas av Danmark till Sverige, tillföras samtliga kommuner respektive landsting med ett enhetligt belopp per invånare. Skälet är att minskningen av skatteintäkterna till följd av arbetspendling över Öresund fördelas på hela kommun- och landstingskollektiven via inkomstutjämningen. Anslaget ökas med anledning av detta 2009 med 89 miljoner kronor, varav 58 miljoner kronor för kommunerna och 31 miljoner kronor för landstingen. Fördelningen baseras på den genomsnittliga skattesatsen i riket för kommuner respektive landsting. År 2010 och 2011 beräknas anslaget preliminärt ökas med 89 miljoner kronor, dvs. samma belopp som för 2009.

¹ Lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

² Lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Tabell 2.6 Tillskott, ekonomiska regleringar mm, anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (anslagsförändring jämfört med 2008)

Miljoner kronor

	Kommuner budget 2009	Kommuner beräknat 2010	Kommuner beräknat 2011	Landsting budget 2009	Landsting beräknat 2010	Landsting beräknat 2011
Anvisat för 2008	45 915	45 915	45 915	16 583	16 583	16 583
Tidsbegränsat tillskott avseende asylsökande barn		-50	-50			
Regleringar enligt finansieringsprincipen						
Rapporteringskyldighet för icke verkställda beslut enligt LSS	23	15	15			
Modermålsundervisning finska och jiddisch	24	16	16			
Barnomsorgspeng	135	220	220			
Allmän förskola för treåringar		220	440			
Höjt förbehållsbelopp för avgifter enligt Sol	100	100	100			
Nationella ämnesprov åk 3, 5 och 9	56	56	56			
Pneumokocksvaccination				150	150	150
LSS-utjämning						
Reglering av underskott 2007	65	65	65			
LSS-utjämning						
Reglering av underskott 2008	-31					
Övriga ekonomiska regleringar						
Förhöjt grundavdrag pensioner	1 280	1 280	1 280	670	670	670
Reseavdrag	-189	-189	-189	-98	-98	-98
Utjämningsbelopp Danmark-Sverige	58	58	58	31	31	31
Summa	47 436	47 706	47 926	17 336	17 336	17 336

Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatten avseende icke mervärdesskattepliktig verksamhet m.m. År 2003 infördes en statlig finansiering av dessa ersättningar, samtidigt som statsbidragen minskades i motsvarande grad (prop. 2001/02:112, bet. 2001/02:FiU17, rskr. 2001/02:296). Vid bedömningen av kommunsektorns behov av statsbidrag bör också utvecklingen av dessa ersättningar beaktas. Ersättningarna redovisas under inkomsttitel 7222 *Kompensation för mervärdesskatt, kommuner*.

Utbetalningarna av ersättning för mervärdesskattekostnader har ökat från 31 913 miljoner kronor 2002 till 39 614 miljoner kronor 2007, dvs. i genomsnitt med 4,4 procent per år. År 2007 var ökningstakten 8,1 procent. Under perioden januari–augusti 2008 uppgick utbetalningarna till 29 303 miljoner kronor, en ökning med 9,4 procent jämfört med

motsvarande period 2007. Utbetalningarna har under de senaste åren således ökat i snabbare takt och följer i huvudsak utvecklingen av den kommunala förbrukningen (köp av materiel och tjänster) och investeringarna.

Det har visat sig att ersättning från kompenationssystemet betalas ut även i situationer där det inte har varit avsett att ersättning ska betalas. Vid försäljning av fastigheter kan t.ex. en kommun överlåta rättigheter att jämka ingående skatt för att köpare av fastigheten ska kunna göra avdrag för den mervärdesskatt som kommunen redan tidigare fått ersättning för enligt den särskilda kompensationsordningen. För att åtgärda detta har en promemoria utarbetats med förslag till ändringar i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting (Ds 2008:31). Ändringarna föreslås tillämpas redan fr.o.m. den 1 maj 2008. Regeringen anser att det är angeläget att ändra kompenationssystemet för kommuner och landsting. Promemorian har remitterats och regeringen avser att lämna en proposition hösten 2008.

Förslagen torde innebära att utbetalningarna av ersättning för mervärdesskattekostnader från staten till kommuner, landsting och kommunalförbund kommer att bli lägre än om de i promemorian föreslagna förändringarna inte genomförs. Det har dock inte varit möjligt att beräkna eller uppskatta hur mycket som hittills kan ha betalats ut till följd av ovan beskrivna utnyttjande av mervärdesskattesystemet och det kommunala ersättningssystemet.

Specificering av anslaget

I tabell 2.7 redovisas per anslagspost (kommuner respektive landsting) en prognos för 2009–2011 för de bidrag och avgifter som ingår i anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*. För 2009

beslutar Skatteverket senast den 20 januari 2009 preliminärt om bidrag och avgifter för varje kommun och landsting. Senast den 15 april 2009 fastställs bidragen och avgifterna.

Beloppen i tabell 2.7 för bidrag och avgifter avseende inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag styrs av de regler för beräkningarna som anges i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning. Respektive anslagspost minskas med summan av bidrag och avgifter (delsumman i tabell 2.7). Mellanskillnaden utgör regleringsbidrag eller regleringsavgift som fördelas mellan kommunerna respektive landstingen med ett enhetligt belopp per invånare.

Tabell 2.7 Specificering av anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Kommuner budget 2009	Kommunerna beräknat 2010	Kommunerna beräknat 2011	Landstingen budget 2009	Landsting beräknat 2010	Landsting beräknat 2011
Inkomstutjämningsbidrag	54 040	56 040	58 618	17 625	18 277	19 118
Inkomstutjämningsavgift	-3 800	-3 941	-4 122	-2 174	-2 254	-2 358
Kostnadsutjämningsbidrag	5 198	5 198	5 198	1 360	1 360	1 360
Kostnadsutjämningsavgift	-5 208	-5 208	-5 208	-1 354	-1 354	-1 354
Strukturbidrag	1 535	1 535	1 535	660	660	660
Införandebidrag	193	90	0	114	53	0
Delsumma	51 958	53 714	56 020	16 231	16 742	17 426
Regleringsbidrag				1 105	594	
Regleringsavgift	-4 522	-6 008	-8 094			-90
Summa anslagspost	47 436	47 706	47 926	17 336	17 336	17 336

Regeringens överväganden

Tabell 2.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämningsbidrag

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	62 497 991	62 497 991	62 497 991
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	2 273 950	2 544 545	2 764 545
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	64 771 941	65 042 536	65 262 536

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att 64 771 941 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämningsbidrag* för 2009. För 2010 beräknas anslaget till 65 042 536 000 kronor och för 2011 till 65 262 536 000 kronor.

2.7.2 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.9 Anslagsutveckling för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande
2007	Utfall	2 137 549	921
2008	Anslag	2 259 064 ¹	2 259 064
2009	Förslag	2 259 064	
2010	Beräknat	2 259 064	
2011	Beräknat	2 259 064	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2008 års ekonomiska vårproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för kostnadsutjämnings mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för LSS-kostnader som betalas av kommuner till staten. Avgiften redovisas på statsbudgetens inkomstsida och uppgår 2008 till totalt 2 228 miljoner kronor, vilket är 31,1 miljoner kronor mindre än bidraget. Beloppet regleras 2009 genom en motsvarande minskning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämningsbidrag*.

Regeringens överväganden

Tabell 2.10 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	2 013 470	2 013 470	2 013 470
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	245 594	245 594	245 594
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 259 064	2 259 064	2 259 064

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

I budgetpropositionen för 2008 anvisades 2 013 470 000 kronor under anslaget. I tilläggsbudget 2 för 2008 (prop. 2008/09:2) föreslås att ytterligare 245 594 000 kronor anvisas.

Regeringen föreslår att 2 259 064 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* för 2009. För 2010 beräknas anslaget till 2 259 064 000 kronor och för 2011 till 2 259 064 000 kronor.

2.7.3 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Tabell 2.11 Anslagsutveckling för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande
2007	Utfall	8 050	0
2008	Anslag	8 050	8 050
2009	Förslag	8 050	
2010	Beräknat	4 050	
2011	Beräknat	4 050	

Anslaget används för bidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning och Rådet för främjande av kommunala analyser. Åren 2007–2009 betalas även medel från anslaget till ett nationellt jämförelseprojekt.

Rådet för kommunal redovisning

Rådet för kommunal redovisning är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Medlemmar i rådet är staten och Sveriges Kommuner och

Landsting. Dessa har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med vardera högst 1 050 000 kronor per år.

Rådet för kommunal redovisning har i en skrivelse i maj 2008 till Regeringskansliet (Finansdepartementet) avseende statens åtagande anhallit om bidrag för 2009 med 1 050 000 kronor (dnr Fi2008/3679).

Rådet för främjande av kommunala analyser

År 2005 bildades den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medlemmar i föreningen är staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Rådet har till huvuduppgift att vidareutveckla en kommunal databas. Därutöver ska föreningen stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting samt stimulera jämförelser mellan kommuner respektive landsting. Vidare ska föreningen marknadsföra databasen, utveckla befintliga nyckeltal, ta fram nyckeltal för verksamhetsområden som saknar sådana, kvalitetssäkra de nyckeltal som presenteras i databasen samt vidareutveckla statistiken i samverkan med de statistikansvariga myndigheterna.

En utvärdering av föreningens verksamhet har genomförts i syfte att bl.a. bedöma hur verksamheten har bedrivits, vilka effekter som uppnåtts, om nuvarande organisationsform är ändamålsenlig och vilka behov av förändringar som behöver göras (dnr Fi2008/1833). I utvärderingen ges förslag till åtgärder för att öka ändamålsenligheten i RKA:s arbete. Förslagen är under beredning.

Staten och Sveriges Kommuner och Landsting har i avtalet förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med högst 3 miljoner kronor vardera, dvs. sammanlagt med högst 6 miljoner kronor årligen.

Rådet för främjande av kommunala analyser har i en skrivelse i juni 2008 till Regeringskansliet (Finansdepartementet) avseende statens åtagande, anhallit om bidrag för 2009 med 3 miljoner kronor (dnr Fi2008/4262).

Ett nationellt jämförelseprojekt

För perioden 2007–2009 har staten och Sveriges Kommuner och Landsting träffat en överenskommelse om att genomföra ett nationellt jämförelseprojekt.

Sveriges Kommuner och Landsting har under våren inkommit med en skriftlig beskrivning av det arbete som hittills genomförts (dnr Fi2006/255). För landstingens del genomförs utvecklingsprogrammet Måta för att leda. Av primärkommunerna hade vid denna tidpunkt 170 anmält intresse av att delta i projektet och av dessa var 157 kommuner organiserade i sammanlagt 20 nätverk.

Statens bidrag till projektet uppgår till 4 miljoner kronor årligen. Ytterligare 1,2 miljoner kronor har tillförts projektet under 2008 i bidrag från ett äldreanslag (se avsnitt 2.4). Medlen ska användas för att nå målet om 200 deltagande kommuner och med inriktning att öka antalet mindre kommuners medverkan i projektet. Totalt uppgår bidraget till det nationella jämförelseprojektet därmed till 13,2 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 2.12 Härledning av anslagsnivån 2009–2011 för 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Tusental kronor			
	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	8 050	8 050	8 050
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag ²		-4 000	-4 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 050	4 050	4 050

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslagsnivån sänks planenligt med 4 miljoner kronor per år från 2009 i enlighet med beslut i samband med budgetpropositionen 2007/08:1.

Regeringen föreslår att 8 050 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bidrag till organisationer inom det kommunal ekonomiska området* för 2009. För 2010 och för 2011 beräknas anslaget till 4 050 000 kronor.